

at forevige deres Fideicommiss'er. De indsaae, at de ikke ligefrem kunde forhindre, at der i Fremtiden af kongelig Magtsfuldkommenhed blev givet Bevilling til at sælge det Gods, de vilde have skulde være bundet til evig Tid, og de fik derfor indført den Bestemmelse i Crectionsbrevene, at en tilkommende Fideicommissbesidder end ikke maatte søge om en saadan kongelig Tilladelse, uden strax at have Fideicommisset forbrudt til en Anden af de Successionsberettede. Det er disse Bestemmelser i adskillige Crectionsbreve, der kunne vække stor Betænkelighed hos Fideicommissbesidderne mod at søge Tilladelsen, som Lovforslaget gaaer ud paa at have og derved borttrydde en Hindring for Selveiendoms Fremme. Det vil dog derefter, naar den Vedkommende faaer Bevillingen, være en aldeles frivillig Sag, om Bønderne ville indlade sig paa at kjøbe eller ikke, og man bør virkelig ikke i Forhandlingerne her gaae ud fra, at Bønderne ere Umyndige, som ikke selv kunne skjonne, om de bør kjøbe eller ikke. Jeg skal ikke nægte, at det kunde være ønskeligt, om dette hele Forhold, hvorledes saadant Fideicommissbøndergods kunde gaae over til Selveiendom, kunde ordnes ved en almindelig Lov (Hør!). Dette maa vistnok ansees for det Nigtigste, men det har ogsaa allerede vist sig, hvilke Vanskeligheder der hermed ere forbundne, og mindst troer jeg, at de ærede Rigsdagsmand fra Holbæk Amt, som have talt i Sagen, bør undre sig over, at man ikke er kommen til noget Resultat, og navnlig undre sig over, at Loven er falden i Landstthinget; thi de stemte begge her imod, at Loven gik til Landstthinget. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorledes den meget ærede Justitsminister benytter den Ret, Regjeringen har efter Grundloven til at give de ommeldte Bevillinger, da troer jeg, at der her under denne Sag er meget liden Anledning til at gaae ind paa en Undersøgelse heraf. Jeg troer, at Myndigheden er benyttet paa en god og rigtig Maade (Ja! Nei!); men, kunde der være nogen Tvivl i den Henseende, kunde Saadant dog kun have liden Betydning med Hensyn til nærværende Lov, da det Antal Fideicommiss'er, hvorom her handles, i alt Fald er lidet i Forhold til det Antal, med Hensyn

til hvilket Justitsministeriet uhindret udøver denne Myndighed, fordi der ikke findes en saadan speciel Hindring derimod i Crectionsbrevene; og, havde man derfor Noget at paaanke med Hensyn til den Maade, Myndigheden udøves paa, saa vilde det upaatvileligt være rigtigt, at Saadant gjordes til Gjenstand for en selvstændig Sag, og ikke benyttedes til at lægge Hindringer i veien for denne Lov, der virkelig, jeg tillader mig at gjentage det, staaer fuldkommen i Samklang med Grundlovens Bestemmelser.

Sikkerhed: Forinden jeg gaaer ind paa Forhandlingerne, skal jeg endnu engang komme tilbage til, hvorlidet saadanne henkastede statistiske Beregninger ere at stole paa. Justitsministeren sagde os, om jeg forstod ham ret, at de 54,000 Rbd. for 12 Gaarde var den Pris, som var betalt i Penge, og deri var ikke indbefattet den aarlige Canon. — Den aarlige Canon, har han sagt os tillige, var omtrent 2 Edr. Byg pr. Lønde Hartkorn, ligesom han ogsaa har sagt, at Gjennemsnitsprisen, hvortil der var solgt i Penge, foruden Canonen, var 650 Rbd. pr. Lønde Hartkorn. Tager jeg nu denne Gjennemsnitspris og dividerer i 54,000 Rbd., saa skal det være i disse Gaarde solgt omtrent 52 Edr. Hartkorn. Det forekommer mig lidet, men jo mindre det er, des billigere er min Beregningsmaade; thi, var det mere, saa vilde det endnu vise sig ugunstigere for den hele Fremstilling. For disse 52 Edr. Hartkorn er der en Canon af 2 Edr. Byg, som man vel idetmindste maa regne til 6 Rbd. eller capitaliseret 150 Rbd., men 150 Rbd. pr. Lønde Hartkorn for 52 Edr. gjør at disse, 54,000 Rbd. paa eengang blive 42,000 Rbd., som der virkelig er betalt for Gaarden; der er nu kun en Forskjel af 8 Tusinde fra de 50, som de siden skulle være solgte til; hvorledes dette Salg af 50 er beaffent, vide vi ikke, men vist er det nu, at der allerede er en mindre Forskjel mellem disse 50,000 Rbd. med Canon, eller, ere de uden Canon, er der steet en anden Berigtigelse. Allerede dette, troer jeg, viser noksom, at, der her maatte forlanges langt fuldstændigere Opgivelser. Den næstsidste Taler meente, at, naar man først havde seet, at en Sag ikke kunde lykkes ad Lovgivningens Vej, saa vilde den rigtigste Vej at gaae være